

การใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชน
พื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
BUDDHA DHAMMA AND LAWS FOR PROBLEM RESOLUTION
IN TAMBON KRASOB, MUANG DISTRICT,
UBON RATCHATHANI PROVINCE

¹พระสิริชัย ธรรมจาโร (สายสิงห์), ²พระสังวาน เขมปญโญ (สายเนตร)
³สมนึก จันทร์โสภา และ ⁴ศราวุธ ชันธิชัย

¹PhraSirichai Thammacharo (Saising), ²PhraSangwan Kamapanyo (Sainet),
³Somnook Chandsoda and ⁴Sarawut Khanthawichai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Sirichaisai618@gmail.com

Received July 12, 2022; Revised October 29, 2022; Accepted December 28, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการจัดการปัญหาชุมชน และ 2) เพื่อศึกษาหลักกฎหมายและมาตรการทางสังคมในการจัดการปัญหาชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และพระสงฆ์ รวมจำนวน 18 รูป/คน โดยใช้การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (Interviews) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) เป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายผลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการศึกษาพบว่า หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายที่

¹ อาจารย์, หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² อาจารย์, หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

⁴ อาจารย์, หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ใช้ในการจัดการปัญหาชุมชน แยกตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ ดังนี้ 1) ปัญหาสุราและยาเสพติด หลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักสติ ศีล 5 และหลักอบายมุข 6 หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคม ได้แก่ ตักเตือนกรณีความผิดเกี่ยวกับสุรา หากกระทำผิดซ้ำใช้มาตรการทางกฎหมาย มีกติกาสังคมในการป้องกันปัญหาเสพติด มีการบังคับใช้กฎหมาย มีกิจกรรมบ้าน วัด โรงเรียน “บวร” กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมรณรงค์ต้านยาเสพติด 2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท หลักพุทธธรรม ได้แก่ การครองสติ และหลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคม ได้แก่ การตักเตือนป้องปรามและไกล่เกลี่ย หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิตจะนำกฎหมายมาบังคับใช้ มีกิจกรรมปฏิบัติธรรม กิจกรรมอาสาพุทธบุตร กิจกรรมทำบุญตักบาตรถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬาสามัคคีสัมพันธ์ 3) ปัญหาการเล่นการพนัน หลักพุทธธรรม ได้แก่ การครองสติด้วยความไม่ประมาท ธรรมโลกบาล และ หลักอบายมุข 6 หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคม ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน หากความผิดร้ายแรงจะดำเนินคดีตามกฎหมาย หมู่บ้านรักษาศีล 5 จัดอบรมรณรงค์ให้รู้เท่าทันโทษของการพนัน จัดกิจกรรมอบรมกฎหมายที่ควรรู้ 4) ปัญหาการแข่งขันชิงรถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ หลักพุทธธรรม ได้แก่ การครองสติด้วยความไม่ประมาท ศีล 5 และหลักอบายมุข ๖ หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคม ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน ความผิดร้ายแรงดำเนินการตามกฎหมาย ให้ผู้ปกครองร่วมหารือแก้ไขปัญหา ให้ความรู้ด้านกฎหมายการจราจรแก่เด็กและเยาวชน เผยแพร่ความสูญเสียจากอุบัติเหตุการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนสาธารณะ กิจกรรมกลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพแก่เยาวชน ยกย่องชมเชยเยาวชนในการทำมาหากิน กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพครอบครัว

คำสำคัญ: พุทธธรรม; กฎหมาย; ปัญหาชุมชน

Abstract

This research titled “Buddha Dhamma and Laws for Problem Resolution in Tambon Krasob, Muang District, Ubon Ratchathani Province” included 2 objectives: 1) to study Buddha Dhamma principles for solving community problems; and 2) to study the principles of laws and social measures for solving community problems. It was qualitative research by gathering and analyzing information from the target groups including 18 community leaders, village committees and monks. In-depth interviews and participatory observation were used as a tool in this study, then the collected information was qualitatively analyzed for describing the research results. The findings of this research were as follows. Buddha Dhamma and Laws and social measures used for solving community problems that could be prioritized as the followings: 1) Alcohol and drug abuse: The Buddha Dhamma included: the Right Mindfulness; the Five Precepts and Apayamukha 6. The laws and social measures

included: warning in alcoholic abuse; taking legal measures against the offences; setting community rules on preventing drug abuse; enforcing the laws; collaborating villagers, temples and schools; refraining from alcohol in Buddhist Lent; and campaigning on anti-drug. 2) Quarrels and violence: The Buddha Dhamma included: the Right Mindfulness; and Kalyanamitta-dhamma 7. The laws and social measures included: warning, deterrence and mediation; law enforcement in case of serious injury or death; Dhamma practice; young Buddhist volunteers; alms giving on cultural routes; and sports relationship. 3) Illegal gambling: The Buddha Dhamma included: the Right Mindfulness, Lokapala-dhamma and Apayamukha 6. The laws and social measures included: warnings; enforcing laws in serious offences; the Five Precepts Observation Villages; campaigns on dangers of gambling; training on public essential laws. 4) Motorcyclist racing on public roads: The Buddha Dhamma included: the Right Mindfulness, the Five Precepts and Apayamukha 6. The laws and social measures included: warnings; enforcing laws in serious offences; informing juvenile parents to cooperate in solving the problems; providing knowledge on traffic laws among youth; publicizing losses from accidents of motorcyclist racing on public roads; vocational skill training for youth; praising youth for their good deeds; sports relations; relationship building within families of youth.

Keywords : Buddha Dhamma; Laws; Community Problems

บทนำ

ชุมชนตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็น ชนดั้งเดิมของจังหวัดอุบลราชธานีอพยพมาจากลาวผ่านหนองบัวลำภูและมาตั้งถิ่นฐานที่อุบลราชธานี เมื่อเมืองอุบลราชธานี เป็นปึกแผ่นมั่นคง บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงบเรียบร้อยราชฎรส่วนหนึ่งของอุบลราชธานีได้แยกย้ายกันออกไปตั้งรกรากทำมาหากิน โดยมีราชฎรกลุ่มหนึ่งเดินทางออกจากตัวเมืองอุบลราชธานีมาทางทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร มีสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย คือใกล้แหล่งน้ำลำห้วย มีพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา พร้อมทั้งมีที่เนินเหมาะแก่การทำไร่และเลี้ยงสัตว์ พื้นที่แห่งนี้มีต้นขนุนเกิดขึ้นมากมายตามธรรมชาติ เมื่อมีจำนวนประชากรมากขึ้น จึงพากันเรียกชุมชนแห่งนี้ว่า "บ้านหมากมี" ซึ่งเป็นภาษาถิ่นสำหรับต้นขนุน ชาวบ้านหมากมีนับถือพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจ โดยได้ร่วมใจกันสร้างวัดประจำหมู่บ้านทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ปัจจุบันพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งของตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีเขตการปกครองจำนวน 11 หมู่บ้าน หลักการปกครองในอดีต ผู้ใหญ่บ้านได้รับการแต่งตั้งจากความไว้วางใจของเจ้าเมืองเพื่อทำหน้าที่ปกครอง

ดูแลประชาชน การเป็นสังคมปฐมภูมิในอดีต ชุมชนอยู่กับธรรมชาติแฝงด้วยความเชื่อทางจิตวิญญาณ สังคมปฐมภูมิดังกล่าวมีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนในอดีตจึงได้รับการแก้ไขโดยผู้นำชุมชนโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้อาวุโสที่สังคมให้ความเคารพนับถือโดยเฉพาะพระสงฆ์และผู้นำทางจิตวิญญาณ ต่อมาการปกครองได้มีวิวัฒนาการเข้าสู่สังคมที่ให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิมนุษยชนที่ให้ความเคารพในสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของปัจเจกบุคคล การเข้าสู่ตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น จึงได้มาโดยการเลือกตั้ง ลักษณะการจัดการแก้ไขปัญหาสังคมจึงมิได้ยู่ติลงในลักษณะสังคมปฐมภูมิดังเช่นในอดีต หากแต่มีปัจจัยซับซ้อนอื่นของชุมชนซึ่งเป็นสังคมทุนนิยมที่ต้องอาศัยทั้งระบบกฎหมายและหลักศาสนาโดยผู้มีอำนาจหน้าที่หลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ราชการส่วนภูมิภาค และผู้นำทางศาสนาในทุกระดับ

สังคมมีการพัฒนาพร้อมกับการเกิดปัญหาที่เป็นไปตามยุคสมัย ปัญหาสังคมในปัจจุบันของตำบลกระโสบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งปัญหาที่มีมาแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น ปัญหาการเสพสุรายาเสพติด ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นต่างกลุ่มต่างชุมชน โดยเฉพาะในปัจจุบันปัญหาได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามสภาพสังคมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ยานพาหนะโดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ และสื่อสังคม ก่อให้เกิดปัญหาวัยรุ่นที่รถจักรยานยนต์ส่งเสียงดังและใช้ความเร็วสูง ซึ่งสังคมเรียกว่าเด็กแว้น เมื่อความซับซ้อนของสังคมเปลี่ยนจากสังคมปฐมภูมิเป็นสังคมทุนนิยมในตำบลกระโสบ ชุมชนจึงได้รับผลกระทบจากความเป็นสังคมทุนนิยมที่มีความหลากหลายซับซ้อนทั้งทางด้าน ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ การติดต่อสื่อสาร รวมถึงอำนาจหน้าที่ที่หลากหลาย ที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น ดังนั้นเมื่อชุมชนประสบปัญหาหรือความขัดแย้ง ปัญหาหรือความขัดแย้งนั้นไม่สามารถยุติลงได้ด้วยองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง โดยเฉพาะ หากแต่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่หลากหลายในการจัดการแก้ไขปัญหา

จากการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในชุมชนที่สำคัญและทุกหมู่บ้านเห็นว่าเป็นปัญหาร่วมกันในพื้นที่ตำบลกระโสบ ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหายาเสพติดที่เคยแก้ไขได้แล้วกลับมาระบาดใหม่ ปัญหาสุราและยาเสพติดอันนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ปัญหาการพนัน ปัญหาเยาวชนขับรถประลองความเร็วบนถนนสาธารณะ ปัญหาเขตเอนดที่ดิน ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์และปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอันเนื่องมาจากการเมืองท้องถิ่น โดยสมาชิกสนทนากลุ่มได้ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหาความขัดแย้ง ดังนี้ ๑) การเสพสุราและยาเสพติด ๒) การทะเลาะวิวาท ๓) การพนัน ๔) เยาวชนขับรถประลองความเร็วบนถนนสาธารณะ (เด็กแว้น) การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาการจัดการปัญหาชุมชนในแต่ละด้านว่าจำเป็นต้องใช้หลักพุทธธรรมหรือหลักกฎหมายหรือการควบคุมทางสังคมใดในการแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายและมาตรการทางสังคมในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องการใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ พระสงฆ์และคณะกรรมการหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน รวม 18 รูป/คน จัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) สัมมนาการจัดการปัญหาชุมชนด้วยหลักพุทธธรรมและหลักกฎหมาย จำนวน ๑๘ รูป/คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ได้แก่ ปัญหาการเสพสุรา และยาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการเล่นการพนัน และเยาวชนขับรถประลองความเร็วบนถนนสาธารณะ (เด็กแว่น) โดยชุมชนได้ใช้หลักพุทธธรรม หลักกฎหมายตลอดทั้งมาตรการทางสังคมในการแก้ปัญหา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยคณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กับคณะกรรมการหมู่บ้าน 11 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน รวม 11 คน และพระสงฆ์ วัดและสำนักสงฆ์ 7 แห่ง รวม 7 รูป

3.2 แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเวทีทบทวนผลการศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายตลอดทั้งมาตรการทางสังคมในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน 11 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน รวม 11 คน และพระสงฆ์ วัดและสำนักสงฆ์ ๗ แห่ง รวม 7 รูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เป็นกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) คือ การใช้หลักพุทธธรรมในการจัดการปัญหาชุมชน และการใช้หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคมในการจัดการปัญหาชุมชน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การใช้หลักพุทธธรรมในการจัดการปัญหาชุมชน 1) ปัญหาเสพสุราและยาเสพติด สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการเสพสุราและยาเสพติด ส่วนหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็ก มีความอยากรู้ อยากรอง จำเป็นจะต้องใช้หลักธรรมช่วยในการแก้ปัญหา โดยผู้ปกครองและชุมชนจะต้องช่วยกันระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร สร้างเกราะคุ้มกันทางศีลธรรมให้กับเด็กเพื่อมิให้ไปในทางเสื่อมเสีย โดยใช้หลักสติและศีล ๕ และหลักอบายมุข 6 อธิบายหนทางแห่งความเสื่อม 2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่น มีทั้งด้านปัจจัยส่วนบุคคลโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ ประกอบกับปัจจัยอื่น ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครูและโรงเรียน ตลอดทั้งปัจจัยด้านชุมชนและสังคม ประกอบกับอิทธิพลของสื่อสังคมและเกมส์ออนไลน์ ทำให้เป็นคนมีความฉุนเฉียวหงุดหงิดง่าย ขาดสติ เอาแต่ใจ หรืออาจแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่น นอกจากนี้ สภาพสังคมที่เปิดช่องให้เข้าถึงสารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ได้ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรง โดยเฉพาะในงานบุญประเพณีในชุมชนที่มีการดื่มสุรา อย่างไรก็ตาม หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถใช้ หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ได้แก่ การครองสติและแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย ความน่ารัก น่าเคารพ น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง รู้จักพูดให้ได้ผล อดทนต่อถ้อยคำ แกล้งเรื่องเล็กน้อย ไม่ชักนำไปในทางเสื่อมเสีย 3) ปัญหาการเล่นการพนัน หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความขัดแย้งในเรื่องการพนัน ได้แก่ ครองสติด้วยความไม่ประมาท หลักการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ครองสติด้วยความไม่ประมาท ธรรมโลกบาลเป็นเครื่องมืออบรมจิตใจปลูกจิตสำนึกให้เกิดความละอาย และเกิดความเกรงกลัวต่อผลที่เกิดขึ้น หลักอบายมุข 6 ชี้ว่าการพนันนำไปสู่ความเสื่อม เป็นเหตุให้เสียทรัพย์ 4) ปัญหาการแข่งขันเชียร์รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ เกิดจากกลุ่มเพื่อนและมีความชื่นชอบในการแต่งดัดแปลง เป็นเรื่องที่มีความสนุก ทำหายและตื่นเต้น ประกอบกับสื่อสังคมออนไลน์ทำให้การสื่อสารของเด็กมีความสะดวกและเป็นไปอย่างรวดเร็ว เป็นช่องทางเผยแพร่การระบายความในใจของเด็กแว่นอีกด้วย การแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาการแข่งขันเชียร์รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะของวัยรุ่น ได้แก่ ครองสติด้วยความไม่ประมาท ศีล 5 เพราะการแข่งขันเชียร์รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะขัดต่อหลักศีล 5 โดยตรง ได้แก่ การใช้ความเร็วสูง อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตผู้อื่น มีการพนัน ประพฤติผิดในกาม มีการพนันชิงสาวก้อย มั่วสุมเรื่องเพศ ภาษาพูดหยาบคาย และดื่มสุราและเสพยาเสพติด จึงจำเป็นต้องใช้หลักเบญจศีล ในกระบวนการกล่อมเกล่าจิตใจให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบชั่วดีต่อสังคม ตลอดทั้งหลักอบายมุข 6 เป็นเหตุให้เสียทรัพย์

2. การใช้หลักกฎหมายและมาตรการทางสังคมในการจัดการปัญหาชุมชน 1) ปัญหาเสพสุราและยาเสพติด การขาดความเข้มงวดของผู้จำหน่ายสุราให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัด ปัญหาที่พบคือเด็กไปซื้อสุราหรือบุหรี่ให้ผู้ปกครอง โดยผู้นำชุมชนให้คำปรึกษา ว่ากล่าวตักเตือน เชิญผู้ปกครอง

มาร่วมประชุมหารือ หรือการพัฒนาทุน กำชับผู้ปกครองให้ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่จูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม สำหรับกรณียาเสพติด จะใช้วิธีบังคับใช้กฎหมาย กรณีปัญหาเสพติด จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายชุมชนในการกำหนดกติกาและใช้มาตรการทางสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ให้การศึกษาอบรมโทษและอันตรายของสุราและยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ต้านยาเสพติด กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ได้แก่ ลานกีฬาอเนกประสงค์ การจัดสานสัมพันธ์แข่งขัน กีฬาระดับชุมชนและตำบล กิจกรรมรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา และกิจกรรมร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน “บวร” สร้างสุข 2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท มาตรการทางกฎหมายที่ใช้จัดการปัญหาและความขัดแย้ง ได้แก่ การตักเตือน ป้องปรามการใช้ความรุนแรงและแนะนำให้ใช้ปัญญามากกว่า การใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ตามด้วยการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม แต่หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต จะมีการบังคับใช้กฎหมาย มาตรการทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการ กีฬาสานสัมพันธ์ กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม การทำบุญตักบาตรถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม และกิจกรรมอาสาพุทธบุตรจิตอาสา 3) ปัญหาการเล่นการพนัน มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการเล่นการพนัน หากเห็นว่าความผิดไม่ร้ายแรง ใช้วิธีการว่ากล่าวตักเตือน แต่หากเป็นความผิดร้ายแรงก็ดำเนินคดีตามกฎหมาย มาตรการทางสังคมที่ช่วยแก้ปัญหการเล่นการพนัน ได้แก่ การจัดกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 กิจกรรมศีลธรรมจริยธรรม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม การอบรมรณรงค์ให้รู้เท่าทันโทษของการพนัน กิจกรรมอบรมกฎหมายที่ควรรู้ 4) ปัญหาการแข่งขัรถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีการกวาดขันตั้งด่านสกัดในจุดเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อป้องปราม มีการลงโทษตามขั้นตอน ตั้งแต่ การตักเตือน การให้เข้าโครงการอบรมภาคบังคับ การยึดรถและใบขับขี่ การลงโทษจำคุกและหรือปรับเงิน ตลอดทั้งการเอาผิดกับผู้ปกครอง หากเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำ โดยผู้ปกครองจะต้องรับรู้และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในทุกลำดับขั้นตอน ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงเยาวชน โดยเฉพาะการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเคารพสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม มาตรการทางสังคมที่ใช้ในการแก้ปัญหา ได้แก่ กิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนชี้ให้เห็นคุณและโทษตลอดทั้งปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการแข่งรถ ได้แก่ โทษของการประลองขับรถจนเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เสียทรัพย์สิน ได้รับบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิต ขณะเดียวกัน ได้จัดกิจกรรมตอบแทนเยาวชนด้วยรางวัลเป็นสิ่งจูงใจให้เยาวชนมีบทบาทได้แสดงความคิดเห็นและร่วมแก้ไขปัญหายกย่องชมเชยเยาวชนที่ได้ทำความดีให้มีความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนสำคัญในกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ในชุมชน กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม กิจกรรมอาสาพุทธบุตรจิตอาสา กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน กิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “ศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี” มีประเด็นสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1) การใช้หลักพุทธธรรมในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสบ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (1) ปัญหาเสพสุราและยาเสพติด ชุมชนได้สร้างเกราะคุ้มกันทางศีลธรรมให้กับเด็กและเยาวชนมิให้คบหาสมาคมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย โดยใช้หลักสติและศีล 5 และหลักอภัยมุข 6 สำหรับมาตรการทางสังคม ชุมชนได้ให้การศึกษ้อบรมโทษและอันตรายของสุราและยาเสพติด มีกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ได้แก่ การจัดสานสัมพันธ์แข่งขันกีฬา จัดกิจกรรมรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน “บวร” สร้างสุข กิจกรรมต้านยาเสพติด ผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ภัทรารวรรณ รัตนเกษตร, 2560) สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการเสพสุราและยาเสพติด ส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากตัวเด็กซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสรีระและทางจิตใจ เกิดความอยากรู้อยากลอง และอีกปัจจัยหนึ่งคือมาตรการทางกฎหมายจึงมีความจำเป็นต้องที่จะต้องนำมาใช้ควบคู่กับการควบคุมสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน สำหรับปัจจัยที่เกิดจากตัวเด็ก จำเป็นจะต้องใช้หลักธรรมและมาตรการทางสังคมเข้าช่วยในการแก้ปัญหา เช่น ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องช่วยกันระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือห้องที่ได้อันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร สร้างเกราะคุ้มกันทางศีลธรรมให้กับเด็กเพื่อมิให้คบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย โดยเฉพาะหลักศีล 5 และหลักอภัยมุข 6 จะต้องจัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญาและความสนใจของเด็ก จัดให้เด็กมีกิจกรรมหรือมีแนวทางประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก ตลอดจนจัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมหรือวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อแก้ไขหรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิด และสอดคล้องกับ (สมจิต ยาใจ และคณะ, 2564) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ การจัดทำและปฏิบัติตามแผนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างและใช้มาตรการทางสังคมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเพื่อเสริมสร้างพลังและความเข้มแข็งในการต่อต้านยาเสพติด และการจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เพื่อต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนใช้เรียนรู้ร่วมกัน (2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่นมี ทั้งด้านปัจจัยส่วนบุคคลโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ ประกอบกับปัจจัยอื่น ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครู และโรงเรียน ตลอดจนปัจจัยด้านชุมชนและสังคม นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์ สื่อสังคม เกมออนไลน์

ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น ทำให้เป็นคนมีความอหิวหาหงุดหงิดง่าย ขาดสติ เอาแต่ใจ หรืออาจแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่น นอกจากนี้ สภาพสังคมที่เปิดช่องให้เข้าถึง สารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ได้ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรง โดยเฉพาะในงานบุญ ประเพณีในชุมชนที่มีการดื่มสุรา อย่างไรก็ตาม หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถบังคับ ใช้ระเบียบกฎหมายที่เคร่งครัด จะส่งผลให้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นลดลง หลักพุทธ ธรรมในการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ได้แก่ การใช้หลักเบญจศีล เบญจธรรม และการครองสติ ด้วยความไม่ประมาท ปราศจากการเบียดเบียนทำร้าย และแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี หลักธรรม โลกบาล ปลุกจิตสำนึกให้เกิดความเกรงกลัวและความละอายต่อบาป หลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ บุคคลและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี หลักการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน การแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย ความน่ารัก น่าเคารพ น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง รู้จักพูดให้ได้ผล อดทนต่อถ้อยคำ แกล้งเรื่องล้าลึกได้ ไม่ชักนำไปในทาง เสื่อมเสีย มาตรการทางสังคมที่ใช้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมนันทนาการ กีฬาสามัคคีสัมพันธ์ระดับ หมู่บ้านและตำบล กิจกรรมอบรมกฎหมายที่ควรรู้ กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม กิจกรรมสร้างความสามัคคีภายในหมู่บ้าน โดยการทำบุญตักบาตรถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมอาสาพุทธบุตรจิต บริสุทธิ์ และ กิจกรรม “บวร” สร้างสุข สอดคล้องกับ (เบญจมาภรณ์ รุ่งแสง, 2563) แนวทางการจัดการพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงของวัยรุ่น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายใน ชุมชนที่จะช่วยสร้างความเป็นกัลยาณมิตรและจิตสาธารณะให้กับวัยรุ่น รวมถึงการจัดกิจกรรม ส่งเสริมสติและสมาธิโดยการปฏิบัติธรรมให้กับวัยรุ่นเพื่อนำมาเป็นเกราะป้องกันวัยรุ่นจาก พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ตลอดทั้งยังเป็นการส่งเสริมการตระหนักในคุณค่าของตนเองในหมู่บ้าน ให้สามารถควบคุมแก้ไขปัญหาของตนเองได้ รวมถึงการมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข (3) ปัญหาการเล่นการพนัน หลัก พุทธธรรมที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความขัดแย้งในเรื่องการพนัน ได้แก่ หลักการหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ครองสติด้วยความไม่ประมาท ธรรมโลกบาลเป็นเครื่องมืออบรมจิตใจปลุกจิตสำนึกให้ เกิดความละอาย และเกิดความเกรงกลัวต่อผลที่เกิดขึ้น หลักอบายมุข 6 ซึ่งว่าการพนันนำไปสู่ความ เสื่อม เป็นเหตุให้เสียทรัพย์ มาตรการทางสังคม ได้แก่ การสร้างกฎกติการ่วมกันในการป้องกัน ปัญหาการเล่นการพนัน การจัดกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 กิจกรรมศีลธรรมจริยธรรม กิจกรรมจิต อาสา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม กิจกรรมอาสาพุทธ บุตรจิตบริสุทธิ์ กิจกรรม “บวร” สร้างสุข อบรมรณรงค์ให้รู้เท่าทันโทษของการพนัน กิจกรรม อบรมกฎหมายที่ควรรู้ กิจกรรมกลุ่มพัฒนาทักษะเยาวชน กิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพ ครอบครัว สอดคล้องกับ (อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร และ สุรศักดิ์ จันทา, 2564) แนวทางการจัดการ ปัญหาการเล่นการพนันที่เหมาะสมโดยผู้สูงอายุและชุมชน ประกอบด้วย การถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ตลอดทั้ง คติธรรมของผู้สูงอายุ นอกจากนี้การควบคุมของครอบครัวและชุมชน การ สร้างกฎกติกาชุมชนที่ได้ตกลงร่วมกัน การทำข้อตกลงกับหน่วยงานหรือธรรมานุยุหมู่บ้าน การ

รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่าย การเฝ้าระวังปัญหาการพนันในท้องถิ่นและมีการปฏิรูปกฎหมายการพนัน เพื่อนำสู่การปฏิบัติในท้องถิ่นให้เกิดความชัดเจน ทั้งนี้เป็นอีกหลายช่องทางในการแก้ปัญหาการเล่นการพนัน (4) ปัญหาการแข่งขันขี่รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาการแข่งขันขี่รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะของวัยรุ่น ได้แก่ หลักศีล 5 โดยตรง ได้แก่ การใช้ความเร็วสูง อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตผู้อื่น มีการพนัน ประพฤติผิดในกาม มีการพนันชิงสาวก้อย มั่วสุมเรื่องเพศ ภาษาพูดหยาบคาย และดื่มสุราและเสพยาเสพติด จึงจำเป็นต้อง ใช้หลักเบญจศีล เบญจธรรม ในกระบวนการแก้ไขปัญหา ในการกล่อมเกลาคิดใจให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบชั่วดีต่อสังคม ใช้หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาคิดใจให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม หลักธรรมโลกบาลหรือธรรมคัมภีร์ครองโลก และหลักอภัยมุข ๖ เป็นเหตุให้เสียทรัพย์ มาตราการทางสังคมในการแก้ปัญหาการแข่งขันขี่รถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะของวัยรุ่น ได้แก่ การอบรมจากเยาวชนชี้ให้เห็นปัญหาผลกระทบในการแข่งรถ ตอบแทนเยาวชนด้วยรางวัลเป็นสิ่งจูงใจให้เยาวชนมีบทบาทได้แสดงความคิดเห็น ยกย่องชมเชยเยาวชนในการทำมาดี ให้มีความรู้สึกมีความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ในชุมชน กิจกรรม “บวร” สร้างสุข กิจกรรมปฏิบัติธรรม กิจกรรมอาสาพุทธบุตรจิตบริสุทธิ์ กิจกรรม “บวร” สร้างสุข กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมกลุ่มพัฒนาทักษะเยาวชน กิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธภาพครอบครัว กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 สอดคล้องกับ (ธีระ สนิเตชารักษ์ และคณะ, 2565) มาตราการ นโยบายหรือกฎหมายที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กแว้นในพื้นที่ซ้ำซาก เห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายเพียงด้านเดียว ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาเด็กแว้นให้ลดลง ด้วยเหตุนี้จึงควรพิจารณามาตรการอื่นที่เน้นการเสริมสร้าง “สถาบันครอบครัว” ให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกอย่างถูกต้องเหมาะสม จัดค่ายกิจกรรม ตั้งศูนย์เฉพาะกิจในการป้องปรามและบูรณาการทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กแว้นร่วมกัน แนวทางแก้ไขปัญหาก็ต้องตั้งอยู่บนฐานของความ “เข้าใจ” ของ “สังคม” ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

2) การใช้หลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสม อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (1) ปัญหาเสพยาและยาเสพติด ปัญหาสำคัญที่ผู้นำชุมชนพบคือการไม่สามารถดำเนินคดีตามกฎหมายได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะช่องว่างของ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก และ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยช่องว่างของกฎหมายที่พบคือ กฎหมายห้ามจำหน่ายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี และห้ามไม่ให้ปล่อยให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงเกิดช่องว่างทำให้ผู้ใหญ่ที่ปล่อยให้เด็กอายุเกิน 18 ปี ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยไม่มีควมผิด ส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนในประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลที่อายุไม่เกิน 20 ปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงควรเพิ่มการห้ามมิให้บุคคลใดให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอายุไม่เกิน 20 ปี เข้าไปด้วย สอดคล้องกับ (ภัทราวรรณ รัตนเกษตร, 2560) ซึ่งเห็นว่าพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 บัญญัติไว้เพื่อ

ลงโทษบุคคลที่ขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน และให้เพื่อประโยชน์ในทางการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เห็นได้ว่ากฎหมายทั้งสองฉบับมีช่องว่างเกี่ยวกับช่วงอายุของการให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนในประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 โดยเฉพาะช่องว่างของบุคคลช่วงอายุเกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ซึ่งอาจไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีที่มี “การให้” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชนอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไป โดยไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า ผู้ที่ “ให้” จะไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะไม่ใช่ “การขาย” หรือ “ให้เพื่อประโยชน์ทางการค้า” แก่เด็กและเยาวชน สำหรับปัญหาเสพติด ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าต้องอาศัย เครือข่ายชุมชนป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตลอดทั้งใช้มาตรการทางสังคมของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการเปิดเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันกำหนดมาตรการโดยเฉพาะกติกาสมาชิกชุมชนในการนำมาใช้ร่วมกันในชุมชนทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน มีกติกาสมาชิกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท มาตรการทางกฎหมายที่ใช้จัดการปัญหาและความขัดแย้ง ได้แก่ ใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนให้ควบคุมอารมณ์ของตนเองให้ได้ ระวังเหตุผลให้มากขึ้น ป้องปรามการใช้ความรุนแรงและ แนะนำให้ใช้ปัญญามากกว่าการใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ตามด้วยการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ใช้วิธีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมยอมความ แต่หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต จะมอบให้ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย สอดคล้องกับ (เบญจมาภรณ์ รุ่งแสง, 2563) แนวทางในการจัดการดูแลวัยรุ่นของครอบครัวและชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดี ความเข้าใจกับวัยรุ่น ให้ความสนใจและเข้าใจสภาพปัญหา ธรรมชาติของพฤติกรรมและอารมณ์ของวัยรุ่น มีช่องทางในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ทั้งการพูดคุย การสร้างแรงเสริมพฤติกรรมที่ดี ตลอดทั้งการให้ความช่วยเหลือเมื่อวัยรุ่นประสบปัญหา แสวงหาข้อมูลความรู้และทักษะเพื่อช่วยเหลือ ในการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกให้กับวัยรุ่น และช่วยเสริมแรงเพื่อปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (3) ปัญหาการเล่นการพนัน มาตรการทางกฎหมาย ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมกรณีความผิดไม่ร้ายแรง ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย สอดคล้องกับ (อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร และสุรศักดิ์ จันทา, 2564) เริ่มมีมาตรการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ ข้อตกลงที่เป็นกติกาสมาชิกชุมชนเข้ามาช่วยในการลดการแพร่กระจายของการเล่นการพนัน การใช้มาตรการดังกล่าวได้มีส่วนช่วยลดจำนวนการเล่นการพนันลงได้ในบางพื้นที่ ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชน (4) ปัญหาการแข่งขันชิงรถจักรยานยนต์ในทีสาธารณะ ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านมีความเห็นว่าปัญหาการแข่งขันชิงรถจักรยานยนต์ในทีสาธารณะยังไม่อาจแก้ไขได้ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าการสร้างความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มเด็กแว้นเหล่านี้ จะเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการนำไปสู่ความสงบสุขของสังคม จะทำให้คนในสังคมใช้สิทธิเสรีภาพพร้อมกับความรับผิดชอบ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม การนำกลุ่มผู้นำของเด็กแว้นเข้ามาแลกเปลี่ยน

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ สนิเดชาภิรักษ์ และคณะ. (2565). *โครงการศึกษามาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กแว้น: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่การกระทำผิดซ้ำซาก*. ฐานข้อมูลงานวิจัยสำนักงานกิจการยุติธรรม: หน้า ช-ฎ.
- บันทึกการสนทนากลุ่ม. (2565). *เรื่องการใช้หลักพุทธธรรมและหลักกฎหมายในการจัดการปัญหาชุมชนพื้นที่ตำบลกระโสม*. ดำเนินการ ณ วัดดอนนกกุ่ม ตำบลกระโสม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565.
- เบญจมาภรณ์ รุ่งสาธ. *การจัดการพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่น*. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563. หน้า 94-104.
- พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา. (2565). *เด็กแว้น : จากปัญหาสังคมสู่การเป็นพลเมืองที่ดี*. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์, ศาลรัฐธรรมนูญ. <http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/>
- ภัทรารวรรณ รัตนเกษตร. (2560). *การป้องกันการกระทำผิดอาญาของเด็กและเยาวชน: เหนืออายุในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์*. วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2560). หน้า 55-79
- สมจิต ยาใจ และคณะ. (2564). *รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดจันทบุรี*. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ปีที่ 32 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564. หน้า 224-236.
- อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร และ สุรศักดิ์ จันทา. (2564). *แนวทางการจัดการปัญหาการพนันในบุญงานศพโดยผู้สูงอายุและชุมชน พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ*. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 (เมษายน 2564). หน้า 13-19

